ձախ խրում էին կöտու մեջ։ Կանացի կöտին ավելի կարճ էր և ավելի նեղ էր ծալած լինում, քան թե տղամարդկանցը։

7. Կոլպա. ոտներին հագնում էին տանը գործած 3-4 ոանգ նախշուն կոլպա, ճիթֆէրը կարճ։ Փոխանի փոխկը՝ ծայրը գալիս էր կոլպայի ճիթֆի տակ և ապա վրայից քաշվում էր քողը։

Քողը[7] օղակ կարած ժապավեն է, մոտ 9-10 սմ լայնությամբ. օղակի տրամագիծն այնքան է, որ վոտնը մտնի։ Երեսի ստորին կեսը սև կöրծած՝ գործած, իսկ վերին կեսը՝ վերին մասում սև, ստորին մասում՝ սպիտակ։ Վերին կեսը բրդե կամ մետաքսե գույն-գույն թելերով նախշած էր լինում։ Քողը քցում ըն՝ գցում են փոխանի վերջավորության և կոլպայի ճիթֆի վրա այնպես, որ փոխանը մարդու աչքը չտեսնի։

Կնոջ գլխի հարդարանքը. Զանգեզուրի ամուսնացած կինը կրլöխը շինում ա՝ կապում է շատ բարդ ձևով։ Այդ պատճառով նա իր գլխի սարքը քանդում էր շատ ուշ-ուշ, մեծ մասամբ գլուխը լվանալիս։ Գլխի հարդարանքի մասերն են՝ 1. մէտակնէր, 2. պալտի, 3. ղազմա, 4. ընջուկատէղ. 5. էթկալ, 6. կոլի շարդաթ, 7. լէշագ, 8. շանգալ, 9. շարսավ, 10. կոլտան և 11. շարդաթ։

1. Մէտակնէրը ձևում էին սպիտակ մահուդավարի կտորից կամ կտավից ղէղաջ՝ եռանկյունի կտրած, երեք հատ, տակինը պիտի լիներ ավելի փոքր, վերինը՝ ավելի մեծ։ Սիսիանում քառանկյունի կտորը ծալում էին եռանկյունաձև և այնպես գլխին գցում։

2. Պալտին՝ գլխին դնելու օղակապ, հեց[8]։ Պատրաստում էին այսպես. պինդ խմորից բաց էին անում տախտակի վրա երիզ, եզրերը վերևից և ներքևից հավասարեցնում, հարթեցնում, որ գլուխը հարի վոչ, արևի տակ քիչ չորացնելուց հետո պատում էին շորի կտորով և ծայրերը իրար բերելով՝ օղակաձև կարում։

Սիսիանում պատրաստում էին մի քիչ այլ կերպ. վերցնում էին շորի նեղ և երկար զոլ՝ երիզ, վրան քսում էին խմոր և երկարությամբ ծալում կտորի եզրերը, իրար վրա բերելով՝ կպցնում և ստանալով 3-4 սմ լայնություն ունեցող երիզ, անց էին կացնում գլխի գագաթի կլորության չափ տրամագիծ ունեցող ամանի վրա, ծայրերը միացնում էին միմյանց և կարում։ Տակի եզրից կարում էին կտորի մի շերտ, ոչ ամբողջ պալտիի շուրջը։ Ետևի կողմից կարում էին բրդէր՝ կլոր կապեր։

3. Ղազման կարված էր թրփատէղի՝ ճակատի տակի եզրին։ Թրփատէղը պալտիից մի փոքր լայն՝ դրէյից կարած երիզ էր՝ գույնզգույն վառ և պարզ մետաքսե կամ բրդե թելերով նախշուն ասեղնագործած։ Նախշերը լինում էին ծաղիկներ, երկրաչափական գծեր, իրար դեմ կանգնած զույգ թռչուններ և այլն։ Ներքևի եզրից կարում էին դրամների շար՝ մեջտեղն ավելի մեծ մրշանոցը, օրինակ՝ իմպերիալ ոսկի, սրա աջից և ձախից ավելի փոքր պոլումպրանէր[9]։ Զքավորները շարում են 25—40 հատ և ավելի քսանկոպեկանոցներ կամ հին դրամներ։ Թրփատէղի երկու ծայրերից կարված են բրդէր՝ կապեր։

---

[7] Կոլպէն պահելու—подвязка.

[8] Обруч, обод.

[9] Պոլուիմպերիալ ոսկի, ռուս. полуимпериал.